

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та технологія наукових досліджень у фізичній терапії

Рівень вищої освіти - третій (доктор філософії)

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
терапії, реабілітації та морфології
Протокол № 1 від “27” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методологія та технологія наукових досліджень у фізичній терапії
Освітня програма	«Фізична терапія, ерготерапія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»
Галузь знань	227 Охорона здоров'я
Освітній рівень	Доктор філософії
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

Анотація до дисципліни

Залучення до наукових знань, готовність і здатність здобувачів до проведення самостійних пошуків є об'єктивною передумовою успішного вирішення навчальних і наукових завдань. У свою чергу, важливим напрямом вдосконалення теоретичної і практичної підготовки є виконання майбутніми докторами філософії в процесі навчально-наукової діяльності кваліфікаційних робіт. Наука, як діяльність є процедурою узагальнення реальності, а наука, як система знань — це сума суджень, що узагальнюються. Найважливішою ознакою науки є метод дослідження — сукупність прийомів і операцій, способів обґрунтування системи знань, контролю об'єктивності отриманих результатів, побудови моделей дійсності. Він не довільний, а зумовлений об'єктивними можливостями науки, особливостями об'єкта пізнання. У методології науки виділяються такі функції науки, як опис, пояснення, передбачення, розуміння. Ознайомлення здобувачів з методологією та технологією наукових досліджень дасть їм можливість час і можливості проводити, описувати та аналізувати власні дослідження.

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни є: сформувати у здобувачів здатність виконувати і конструктивно систематизувати, аналізувати та обґрунтовувати у висновки результати наукових досліджень, висвітлити особливості проведення наукових досліджень у галузі охорони здоров'я і у фізичній терапії зокрема, ознайомити з принципами біоетики, оволодіти методами аналітичної роботи, технікою опрацювання літературних джерел, донести розуміння необхідності дотримання студентами правил академічної доброчесності.

На підставі вивчення методології та технології наукових досліджень обґрунтувати вибір тематики для вирішення наукових проблем, засвоїти основні принципи та методи досліджень, підготувати майбутніх докторів філософії до написання кваліфікаційної (дисертаційної) роботи.

Завдання дисципліни:

– Розкриття специфіки наукового пізнання і формування філософського підходу до методології пізнавальної діяльності з позицій доказової медицини.

Знайомство зі способами роботи з науково-технічною інформацією.

– Освоєння методів планування і проведення наукових досліджень, а також методів обробки та аналізу їх результатів.

Освоєння методики оформлення та подання результатів наукових досліджень у медицині.

Вивчення і освоєння способів фіксації і захисту об'єктів інтелектуальної власності.

– Формування здатності до самостійного вибору методів ведення науково-дослідницької діяльності у галузі охорони здоров'я.

Знайомство з формами організації науково-дослідних робіт колективів наукових організацій медичного профілю, зокрема, у фізичній терапії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- Основні принципи і завдання наукових досліджень у фізичній терапії.
- Засади наукових методів дослідження.
- Засоби та методи планування кваліфікаційної роботи.
- Основні засади біоетики.
- Правила роботи з бібліографічними матеріалами.
- Технологію написання наукових статей.
- Правила оформлення кваліфікаційної роботи.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та /або професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Розуміння концептуальних та методологічних засад у галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності.

ЗК.3. Здатність застосовувати у науковій та/або практичній діяльності сучасні знання в галузі охорони здоров'я, використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК.4. Здатність ініціювати та розробляти інноваційні комплексні проєкти, проявляти лідерство та автономність під час їх виконання, реалізувати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень.

ЗК.5. Здатність генерувати інноваційні ідеї (креативність).

ЗК.6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, навички етичної поведінки у цифровому та іншомовному інформаційно-комунікативному просторі.

ЗК.9. Здатність до роботи у команді, використання адекватних методів ефективної взаємодії із різних (професійних, соціальних та культурних груп).

Фахові компетентності спеціальності (СК):

ФК.2. Здатність формулювати основні принципи теоретичного створення, обґрунтування та практичного впровадження інноваційної програми фізичної терапії, ерготерапії, будувати її модель, визначати завдання реабілітаційного дослідження.

ФК.3. Здатність аналізувати і узагальнювати результати сучасних досліджень у галузі фізичної терапії, ерготерапії, адаптувати їх для вирішення наукових і прикладних проблем охорони здоров'я.

ФК.5. Здатність створювати та аналізувати різні програми фізичної терапії, ерготерапії, оцінювати їх ефективність їх щодо корекції стану здоров'я конкретних контингентів хворих, для реабілітації яких ці програми створювалися, зокрема, з позицій МКФ.

ФК.6. Здатність досліджувати схеми діагностики та корекції в галузі фізичної терапії, ерготерапії, проводити систематичний аналіз, будувати логічні зв'язки на основі отриманих даних підходу.

Програмні результати навчання(ПРН):

ПРН.2. Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі фізичної терапії, ерготерапії, реабілітаційних технологій.

ПРН.3. Знання поглибленого рівня у сфері реабілітаційних технологій, зокрема, засобів фізичної терапії та ерготерапії, сучасних методів дослідження їх ефективності.

ПРН.11. Оцінювати кращі європейські практики, сучасні цифрові ресурси та інструменти з фізичної терапії, ерготерапії на предмет їх застосування для освітньо-наукових цілей.

ПРН.12 Здійснювати статистичні обчислення або чисельні розрахунки, порівнювати їх результати із отриманими у процесі дослідження даними для оцінювання ефективності застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН.15. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у науковій і викладацькій діяльності, володіти навичками етичної поведінки в інформаційно-комунікаційному середовищі.

ПРН.16. Робити огляд та пошук інформації в спеціалізованій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, онлайн-ресурси.

ПРН.17. Ясно та ефективно описувати інтенсивні, глибокі й деталізовані результати наукової роботи державною та іноземною мовами. Вести спеціалізовані наукові семінари та публікувати наукові статті в провідних наукових журналах.

4. Організація навчального курсу

Обсяг курсу 90 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		20 год	
Семінарські заняття/практичні, лабораторні		10 год	
Самостійна робота		60 год	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
3	Терапія та реабілітація	2	вибірковий

5. Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції (години)	Практичні заняття (години)	Самостійна робота (години)
1. Сутність, предмет та метод наукових досліджень. Структура наукових теорій. Методологічні і евристичні принципи побудови теорій. Основні функції наукової теорії. Наукова парадигма. Знання і наука як спосіб пізнання світу. Уявлення про наукове пізнання. Наука і наукове дослідження, (пошукові, фундаментальні та прикладні). (емпіричні, теоретичні, виробничі)., теорія,. Поняття. Операції з поняттями. Поняття наукової школи, наукової революції.	2	2	6
2. Організація наукових досліджень. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Вибір теми та реалізація дослідження. Ефективність наукових досліджень. Науковий метод. Предмет методології науки. Етапи науково-дослідної роботи. Співвідношення мети і завдань дослідження. Основні елементи методології наукових досліджень. Постановка теми дослідження, проблема, мета й задачі дослідження. Актуальність теми. Функції гіпотези. Наукова новизна.	4	2	8
3. Практична значимість роботи, аналіз зацікавлених організацій та осіб. Структурна модель предметної області. Загальна характеристика методів науки. Класифікація методів наукового дослідження. Технологія наукового дослідження. Методика дослідження. Результати дослідження.	2	1	10
4. Наукова діяльність, її різновиди. Суб'єкти наукової діяльності. Форми організації наукової діяльності. Договір на наукову діяльність. Технологія наукових досліджень. Планування наукового дослідження. Експертиза наукових доробок. Бібліографія.	4	1	10
5. Принципи наукових досліджень у медицині. Вимоги до проведення досліджень у системі охорони здоров'я. Принципи біо-медичних досліджень. Доказовість інформації, Клінічна настанова.	4	1	10

Конфлікт інтересів.			
Види наукових досліджень Наукова проблема і гіпотеза. Підготовчий етап проведення науково-дослідної роботи. Вибір та обґрунтування теми наукового дослідження. Вимоги до проведення досліджень у системі охорони здоров'я.	2	2	10
6. Мета і загальні вимоги до кваліфікаційної роботи. Обов'язки здобувача та наукового керівника. Структура кандидатської дисертації. Рекомендований зміст розділів роботи. Технологія підготовки кваліфікаційної роботи. Академічна доброчесність.	2	1	6

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів		
	Шкала оцінювання: національна та ECTS		
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
	90 – 100	A	відмінно
	80 – 89	B	добре
	70 – 79	C	
	60 – 69	D	задовільно
	50 – 59	E	
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, на занятті та проєктних робіт або ситуаційних задач. Терміни написання: денна форма – на занятті
Практичні заняття	100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумового контролю є рейтинг 50 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді)
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма складання: очна

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf .
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Відвідування занять	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf . Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf .

8. Рекомендована література

Базова

1. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень / В-во : Центр учбової літератури. – 2021. – 350 с.
2. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. – 385 с.
3. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 368 с.
4. Методологія наукових досліджень в медицині: навч. посібник / В. Д. Бабаджан, Н. С. Бакуменко, О. І. Кадикова та ін.; за ред. П. Г. Кравчуна, В. Д. Бабаджана, В. В. М'ясоєдова. – Харків : ХНМУ, 2020. – 260 с.
5. Саввова О. В. Методологія наукових досліджень : конспект лекцій для студентів 1 курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 161 – Хімічні технології та інженерія / О. В. Саввова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 104 с.
6. Важинський С.Е., Щербак Т.І. В Методика та організація наукових досліджень : Навчальний посібник / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
7. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
8. Дегтярьов А. В., Кокодій М. Г., Маслов В. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 78 с.
9. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 17 с.
10. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
11. Кисельов С. М. Основні принципи доказової медицини: навч. посіб. / С. М. Кисельов. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. - 117 с.
12. Методологія доказової медицини: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Ф. Москаленко, І.Є. Булах, О.Г. Пузанова. – Київ :»Медицина», 2014. – 200 с.
13. Основні принципи доказової медицини («Evidence-Based Medicine») / Компендіум. Лікарські препарати. Дата додання: 28.08.2019 р. Режим доступу до журн.: <https://compendium.com.ua/uk/tutorials-uk/vnutrishnya-meditsina/1-rozdN-osnovnprintsipi-dokazovoyi-meditsini/1-osnovni-printsipi-dokazovoyi-meditsini-evidence-based-medicine/> Назва з екрана.
14. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії /Вакуленко Л.О. та ін. – Київ : [Укрмедкнига](#), 2019. – 372 с.
15. Сухомлін К. Б., Зінченко О. П., Методологія та організація наукових досліджень в галузі біології: Тестові завдання. – Луцьк : Медіа, 2017. – 72 с.
16. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посібник / Авторський колектив : В. Майборода, О. Ярошенко, Я. Скиба ; за ред. О. Ярошенко. – Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. – 174 с.

Додаткова література

1. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. — Тернопіль, 2014. — 272 с.
2. Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. К. : Вид-во «Ліра-К», 2013. 336 с.
3. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. К. : Центр навч. л-ри, 2010. 352 с.
4. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К. : Алерта, 2014. 622 с.
5. Костюкевич В. М., Коннова М. В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця. 2017. Т. 172.
6. Демківський А.В. Основи методології наукових досліджень: навч. посіб. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.

7. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.

8. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2011. - 179 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України

2. <http://www.osvita.com.ua> - освітній портал.

3. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

4. <http://www.nplu.kiev.ua> – Національна парламентська бібліотека

5. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: навч. посібник [Електронний ресурс] / В. С. Марцин, Н. Г. Міценко, О. А Даниленко. – Режим доступу: <http://www.infolibrary.com.ua/books-book-162.html>